

OULUN KALATALOUSKESKUS/PROAGRIA Pohjois-Suomi

TOIMINTAKERTOMUS 2025

Toimintalinja A: Maa- ja metsätalousministeriön asettamat hankkeen tulostavoitteet vuodelle 2025

Toimintakausi 2025 oli toiminnaltaan erittäin vilkas ja aktiivinen. MMM asettamat tulostavoitteet saavutettiin suunnitellusti. Vuosia jatkuneen aktiivisen ja tunnollisen työnteon seurauksena ostopalveluiden määrä ylitti odotukset. ProAgria Pohjois-Suomen maisema- ja ympäristöasiantuntijoiden, sekä Kalatalouskeskuksen hallinnon toimihenkilöiden lisätyövoiman avulla maastokaudesta selvittiin kunnialla. Varsinaisia maastokohteita ja tapahtumia kertyi toimintavuonna yhteensä reilusti yli 30.

1. Kalatalousalueiden neuvonnan ja toiminnan järjestäminen

Kalatalousalueille tarjottiin neuvontaa puhelimitse ja sähköpostilla, sekä autettiin kokousten valmistelussa ja kokouspäätösten tiedottamisessa sekä neuvottiin etäkokousten järjestämisessä. Kalatalousalueita neuvottiin rahoituskanavien kartoittamisessa, avustusten hakemisessa, sekä informoitiin ajankohtaisista paikallisista ja valtakunnallisista vesienhoitoon- ja kalatalouteen liittyvissä asioista.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat otettiin käyttöön harkitusti mutta määrätietoisesti. Neuvontajärjestön edustaja on ottanut osaa kokouksiin lähinnä etäyhteyksien kautta.

Mittarit:

- suomenkieliset kalatalousaluepäivät osallistujia 1 hlö, koulutusvuorokausia 3 kpl
- ruotsinkieliset kalatalousaluepäivät osallistujia 0 hlö, koulutusvuorokausia 0 kpl
- maakunnallisia kalatalousalueiden koulutuspäivien osallistujia 1 hlö, koulutusvuorokausia 4kpl
- alueella pidetty kalatalousalueiden kokouksia 2 kpl ja neuvojen osallistuminen niihin 4 kpl
- alueella kalatalousalueita 7 kpl ja neuvonta hoitanut toiminnanjohtajuutta 1 kpl.

2. Osakaskuntien neuvonta ja toiminnan tehostaminen

Oulun kalatalouskeskus järjesti monipuolista neuvontaa vesialueen omistajille ja muille sidosryhmille ympäristön- ja vesienhoidossa läsnäolotapahtumissa, sähköpostien ja teams-sovellusten avulla. Vesienhoito herätti kiinnostusta ja sen parissa oli aktiivista toimintaa koko toimintavuoden ajan. Rahoitus- ja hankehakuneuvonnalle oli myös paljon kysyntää.

Osa neuvotuista kohteista eteni ELY -keskuksen avustushakuun. Osalle kohteista ei ollut varsinaista rahoituskanaviin ohjaamista, vaan tarve oli vesienhoidon toimenpiteiden neuvonnalle. Tiivis ja saumaton yhteistyö ELY- keskuksien kanssa jatkui ja laajentui.

Kalatalouskeskus hallinnoi Koillismaalla kolmea eri yhteislupa-aluetta (Kitkajärven yhteislupa-alue, Järvi-Kuusamon yhteislupa-alue, sekä Hautajärven yhteislupa-alue) lisäksi kalatalouskeskus neuvoi ja auttoi muita yhteislupa-alueita mm. kalastuksenvalvonnassa ja kalanpoikasten istutusten toteuttamisessa.

Kalatalouskeskus osallistui tänäkin vuonna ”*Biomassat kiertoon Koillismaalla*”- hankkeeseen, jota hallinnoi Koillismaan kehitysytio, Naturpolis.

Valtakunnallinen Ahvenposti alueellisesti täydennettynä välitettiin 9 kertaa niille osakaskunnan toimijoille, joilta on saatu sähköpostiosoite. Ahvenpostin jakelulevikki oli vuoden 2025 lopussa 125. Ryhmä- ja jäsenkirjeitä lähetettiin kahdeksan (8) kertaa vuoden aikana kaikille jäsenyhteisöille (125 kpl).

Mittarit:

- Osakaskuntien yhdistymisiä 2 kpl.
- Maakunnallisia osakaskunta –koulutuksia 1kpl.
- Osakaskuntien kokouksiin osallistuttu 6 krt. (Teams tai paikallaolo) osallistujia yht. n. 120 hlöä
- Ahvenposti uutiskirjeitä lähetetty 11 kpl, levikki 125 sähköpostiosoitetta.
- Toiminnanjohtaja osallistunut tulostavoitteisiin liittyviin kokouksiin (Teams) 12 kpl

3. Kalastajien tiedottaminen ja neuvonta lainsäädäntöön ja alan strategioihin liittyvissä asioissa

Kaupallisille kalastajille tarjottiin pääasiassa neuvontaa puhelimitse ja sähköpostilla. Pyrittiin edistämään yhtenäisten ammattikalastuksen ja kalastusmatkailun lupa-alueiden muodostamista osakaskunnissa ja kalastusalueilla.

Kaupallisen kalastuksen neuvonnassa on tehty paljon yhteistyötä Kainuu–Koillismaa Kalaleader ja Perämeren rannikon kalaleader -aktivaattoreiden kanssa. Heillä on ajankohtainen ja päivitetty erityisosaaminen kaupallisten kalastajien toiminnan kehittämisessä.

Eri hankkeiden ja tapahtumien yhteydessä osallistuttiin useaan eri tapahtumaan jossa maistatettiin lähikalaa ja esiteltiin valmistustapoja ja reseptiikkaa, sekä käytiin mm. Raahessa Pattasten koululla pitämässä kahdelle eri luokalle kotitaloustunteja joiden aikana opetettiin kalan käsittelyä ja valmistusta. Myös ala-asteikäisiä aktivoitiin lähikalan käyttöön Torniossa koululla järjestetyllä lähikalapäivällä.

Koulutustarpeita ja -mahdollisuuksia on kartoitettu aktivaattorin ja muiden toimijoiden kanssa, mutta koulutukselle ei koettu olevan tarvetta v. 2025. Tarvittaessa tehtiin henkilökohtaista neuvontaa kaupallisille kalastajille mm. teams palaverien avulla.

- koulutustilaisuuksia ammattikalastajille 0 kpl

- avustettu kehityssuunnitelmienpäivityksessä ammattikalastajille 0 kpl
- julkaistu Ahvenposti -sähköpostilehteä ammattikalastajille 8 kpl
- Uusien ammattikalastuslupa-alueiden lukumäärä 0 kpl
- Uusien kalastusmatkailun lupasopimusten lukumäärä 0 kpl

4. Toiminta valtion kalastusmaksukertymän kasvattamiseksi

Kalastuksenvalvonta-asetuksen ja kalastuslain vaatimista toimenpiteistä kalastuksessa ja sen järjestämisessä on tiedotettu edelleen eri kontakteissa mm. osakaskuntien ja kalatalousalueen kokouksissa.

Kalastuslupa-asioihin koskevaa neuvontaa annettiin pääasiassa puhelimitse, sähköpostilla ja lehdistön välityksellä. Ihmisiä ja kalastajia valistettiin, miksi maksaminen kannattaa ja mihin kalastusmaksukertymiä käytetään. Aiheeseen liittyviä esitteitä jaettiin tapahtumien yhteydessä ja sähköposteilla.

Neuvotajärjestö auttoi kalatalousalueita ja osakaskuntia kalastuksenvalvonnan järjestämisessä. Yhteistyötä tehtiin myös Rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa.

Mittarit:

- lehdistötiedotteet 2 kpl
- medianäkyvyys 360 kpl
- Keskusjärjestön verkkosivujen kävijämäärät 250
- Keskusjärjestön verkkosivujen sivunavaukset 300
- Jäsenjärjestöjen verkkosivujen kävijämäärät 550
- Jäsenjärjestöjen verkkosivujen sivunavaukset 300

5. Kalastusharrastuksen vetovoiman ja harrastusmahdollisuuksien lisääminen

Vuoden 2025 osallistuttiin mm. seuraaviin tapahtumiin

- Nuorison kalastustapahtumat (3kpl), kylätapahtumia (2kpl), kalankäytön menekin edistämistapahtumia (3kpl), vesienhoitoon- ja suojeluun liittyvät tapahtumat (kpl), valtakunnallinen kalastuksen päivä Kuusamossa

Tapahtumissa pääteemoina olivat **kotimaisen kalan menekin edistäminen, nuorison innostaminen kalastusharrastuksen pariin, vesienhoitoon aktivointi ja rahoitusmahdollisuuksista tiedottaminen.**

Toiminnanjohtaja oli nimettynä mukana eri yhteistyöryhmissä mm. Arvovesi, Oulujoen vesistövisio, MATKI- Kiiminkijoen vesistövisio, Vesienhoitoryhmä.

Kalastuksen säätelystä ja yhteislupatoiminnan kehittämistä tiedotettiin aktiivisesti. Toiminnalla pyrittiin ohjaamaan kalastuslupakäytäntöjen yhtenäistämistä ja helpottamaan lupien saatavuutta.

Toimintalinja B: Järjestön oma toiminta v. 2025

1. Jäsenyhteisöjen edunvalvonta

Toimintakauden aikana jäsenyhteisöjen ja varsinkin vesialueiden omistajien etuja valvottiin tiukasti. Hankkeiden suunnittelussa korostettiin eri yhteistyökumppaneille vesialueen omistajan huomioimista ja mukaan ottamista jo hankkeen alkuvaiheessa. Kokemusten perusteella moni hyvä hanke on kokenut aivan turhia vastoinkäymisiä sen vuoksi, ettei vesialueenomistajia ole otettu huomioon jo alkuvaiheessa.

2. Kalavesien käyttö, kala- ja rapukantojen hoito

Toiminnanjohtaja oli mukana Keskusliiton virtavesikunnostustyöryhmässä, joka välitti tietoa eri virtavesikunnostustapahtumista, sekä vaihtoi kokemuksia teamsin kautta ja sähköposteilla.

Kalatalouskeskus hallinnoi seitsemän eri kalatalousmaksun käyttöä vuonna 2025.

Kalatalouskeskus oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kalatalousmaksuihin liittyviä istutuksia. Istutusmäärät ja paikat olivat määräytyneet haitankärsijöiden ja ELY-keskuksen viranomaisen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Istukaslajina oli järvitaimen. Harjuksia ei ollut saatavilla Ohtaojalla esiintyneiden tuotannollisten ongelmien vuoksi. Kirjolohtia ei enää istutettu, koska ELY oli kieltänyt sen istuttamisen hyvin monilla alueilla. ELYn asiantuntijat pitävät kirjolohta vieraslajina, joka voi haitata paikallisten taimenkantojen elinvoimaisuutta.

Kalojen istutuksissa ohjeistettiin käyttämään vain paikallisia kalalajeja ja kantoja, mitkä on kirjattu alueen KHS:aan.

Ravustus jatkoi hiljaiseloaan ja ravustuksesta on edelleen hyvin vaikeaa saada tietoa, koska kalastajat pitävät tiedot ominaan. Paikoitellen ravustajilta sai tietoa, että rapukannat ovat pitkän taantumuksen jälkeen elpymässä. Ravustajien suurin huolenaihe edelleen oli mahdolliset ulkopuoliset ravustajat, jotka voisivat tuoda muualta tullessaan jälleen rapuruton elpyneisiin vesistöihin tuhoisin seurauksin. Vesialueen omistajia ohjeistettiin myös kartoittamaan täpläravun levinneisyyttä.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien käytössä ja varsinaisten suunnitelmien toteuttamisessa avustettiin koko toimialueella.

3. Oma varainhankinta

Toimintavuosi oli ostopalveluiden osalta vilkas. Erilaisia ostopalveluita urakoitiin Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa ja Kainuussa ja tapahtumia kierrettiin ympäri koko toimialuetta seuraavasti:

Vesikasvien parissa puuhailtiin seuraavissa kohteissa:

Nuasjärvi, Kainuu vesikasvien niitot

4 viikkoa kesä ja elokuussa Rokuan järvien vesikasvien niitto (Tulijärvi, Kirvesjärvi, Soppinen, Lianjärvi, Syväjärvi)

18.8.-20.8. Vesikasvien niitto Siniluodonlahti, Raahe

15.9.-17.9. Vesikasvien niitto Syväjärvi, Ukkohalla

Koeverkkokalastuksia ja sähkökalastuksia tehtiin seuraavissa kohteissa:

29.7. - 1.8. Pyykösjärven koekalastus, Oulu

10.-15.8. Suolijärven koekalastus, Puolanka

Syys-lokakuuun aikana useita ELY-keskuksen tilaamia sähkökoekalastuksia Oulussa, Raahessa, lissä Sähkökoekalastus Limingan joessa.

Lisäksi suunnittelimme poistokalastuksen toteutusta Kuljunlahdelle Raahen, mutta sääolosuhteet estivät sen toteuttamisen.

Tapahtumia, joissa oltiin mukana tai jotka järjestettiin itse:

15.-17.5. Pohjois-Suomen Erämessut (yhteisosasto Lapin Kalatalouskeskuksen kanssa)

22.5. Valtakunnallinen kalastuksenpäivä Kuusamossa

2.-3.10. Kunnostusyhdyshenkilöpäivät Kiiminkijoella

1.11. Loppulan kekrimarkkinat

18.- 19.10. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kalatalousaluepäivät

Pohjois-Pohjanmaan kunnostuspäivät (veden äärellä hanke)

Virtavesien inventointeja ja kunnostuksia tehtiin seuraavissa kohteissa:

Hupisaaret, Oulu virtavesikunnostustalkoot (käsin)

Röytänojan maastokatselmukset ja kunnostustalkoiden esivalmistelut

Virtaamamittauksia toteutettiin ostopalveluina seuraavissa kohteissa:

13.6. Kilpisjärvi-luusua, Kilpisjärvi

12.6. Peerajärvi, Kilpisjärvi

Vesinäytteenottoa tehtiin ostopalveluina seuraavanlaisesti:

26.2 Merivesinäytteenotto kalajoki

8.5. Pohjavesiputkien näytteenotto, Ruutikangas

27.5 Merivesi-, ojavesi ja jätevesinäytteenotto, Kalajoki

27.5-3.6. Pohjavesiputkien näytteenotto, Kempele

9.6. Hulevesinäytteenotto, Kemi

22.8 ja 25.8 PV-putket Kempele ja Raahen

26.8. Merivesi-, ojavesi ja jätevesinäytteenotto, Kalajoki

22.9. Jätevesinäytteenotto, Oulu

29.10. Merivesi-, ojavesi ja jätevesinäytteenotto, Kalajoki

30.10. Hulevesinäytteenotto, Kemi

20.11. Pv- ja ojavesinäytteenotto, suljettu kaatopaikka

18.12. Jätevesi ja talousvesinäytteenotot, Kalajoki

Lisäksi asiakkaille tehtiin näytteenoton suunnittelua ja avustavia konsultointitöitä ja vuonna 2025 tehtiin hanketoissa suunnittelua vuonna 2026 tapahtuville näytteenotoille. Muutamia näytteenottoja tehtiin myös organisaation sisällä oleville hankkeille.

Vesinäytteenottojen yhteydessä on myös testattu ProAgrian oman YSI-kenttämittarin toimintaa laaduntarkkailun varmistamiseksi ja palveluvalikoiman laajentamiseksi ja siivikon toimintaa.

Kalastuksen valvonta:

Varsinaista kalastuksenvalvontaa maastossa ei ehditty tekemään. Kalastuksen valvontaa organisoitiin ja avustettiin osakaskunnille runsaasti.

Hankkeet ja projektit

ProAgria Pohjois-Suomi ry:n Oulun Kalatalouskeskus sai v. 2025 kalatalouden erityis- ja edistämismäärärahoja seuraaviin hankkeisiin:

Erämessut yhteistyössä Lapin kalatalouskeskuksen kanssa. Varasimme kalatalouskeskusten käyttöön kaksi telttapaikkaa alueelta, ja sijaintimme messualueen ulkoalueella oli hyvä ja tavoitimme kolmen päivän aikana paljon kävijöitä. Teltallamme oli monipuolinen tarjonta koska myös Veden äärellä- ja Lähikalaa lautaselle- hankkeen työntekijöitä tuli kertomaan omasta toiminnastaan ja aktivoimaan ihmisiä keskusteluun. Messujen aikana esiteltiin kalankäsittelyä ja valmistusta ja Lähikalaa lautaselle-hankkeen avulla saimme maistatettua ihmisillä liki 1000 särkikalamaistiaista.

4. Henkilöstö ja Kalatalouskeskuksen toiminta

Johtokunta ja toimihenkilöt

Puheenjohtajana toimi Juha Tikka Pyhäjärveltä, varapuheenjohtajana Ari Juka Muhokselta ja jäsenenä Arto Naumanen Kuusamosta, Eero Oinas-Panuma Pudasjärveltä, Tuomo Polojärvi Taivalkoskelta sekä Hannu Riuttanen Haapavedeltä.

Toiminnanjohtajana toimi Heikki Tahkola. Kalatalousasiantuntijana toimi Ade Risti. Kesäkaudella (1.5.-30.10.) vahvistuksena oli kenttätöntekijä Antti Lauronen.

Jäsenyys

Oulun Kalatalouskeskus oli jäsenenä Kalatalouden Keskusliitossa, jonka edustajakokoukseen osallistui valtuutettuna pj. Juha Tikka ja toiminnanjohtaja Heikki Tahkola.

Talous

Ostopalvelutöitä oli todella hyvin ja vuoden liikevaihto oli 272 073€. Tilikauden tulos oli 5085€.

Oulussa

Heikki Tahkola toiminnanjohtaja, ProAgria Pohjois-Suomi, Oulun Kalatalouskeskus